

राज्यातील क्रीडा संकुलांमध्ये दिव्यांग खेळाडूंना क्रीडा अनुकूल करण्यासाठी आवश्यक सुधारणा व विविध क्रीडा सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने सर्वेक्षण करून शासनास शिफारशी करण्यासाठी अभ्यास गट स्थापन करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: ईनक्र.११३१०६४/क्रीडासु/३५२५/प्र.क्र.८०/क्रीयुसे-१
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
तारीख : ३ सप्टेंबर, २०२५

प्रस्तावना:-

राज्यात उपलब्ध सर्व तालुका क्रीडा संकुले, जिल्हा क्रीडा संकुले, विभागीय क्रीडा संकुल व राज्य क्रीडा संकुलांमध्ये तसेच इतर क्रीडा सुविधांमध्ये विविध दिव्यांग खेळाडूंना सामावून घेण्यासाठी आवश्यकत्या सुधारणा/बदल करून, दिव्यांग खेळाडूंना अनुकूल मांडणी करून, विविध प्रकारच्या गतिशीलता साधन उपलब्ध करणे तसेच , दिव्यांग खेळाडूंना सराव, प्रशिक्षण, स्पर्धा यामध्ये समावेश आणि सहभाग वाढविण्याच्या अनुषंगाने क्रीडा विभागाच्या अधिनस्त सर्व तालुका, जिल्हा, विभाग व राज्य क्रीडा संकुलांचे सर्वेक्षण करून शासनास शिफारशी करण्यासाठी अभ्यास गट स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील सर्व (तालुका/जिल्हा/विभागीय/राज्यस्तरीय) क्रीडा संकुलांमध्ये उच्च दर्जाच्या क्रीडा सुविधांचा उपयोग दिव्यांग खेळाडूंना करण्याच्या अनुषंगाने तसेच त्यांच्या करिता आवश्यक क्रीडा सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याकरिता आवश्यक बदल करण्याच्या अनुषंगाने सर्वेक्षण करून शासनास शिफारस करण्यासाठी खालीलप्रमाणे अभ्यासगट स्थापन करण्यात येत आहे:-

अ. क्र.	अभ्यासगट	पदनाम
१.	आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, पुणे	अध्यक्ष
२.	आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे	सदस्य
३.	सह/उप सचिव, दिव्यांग कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
४.	सह/उप सचिव, (क्रीडा) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय मुंबई	सदस्य
५.	सहसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा, पुणे	सदस्य सचिव

६.	मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, पुणे	सदस्य
७.	श्रीम. रचना धोपेश्वर- दिव्यांग खेळाडूंचे मार्गदर्शक	सदस्य
८.	दिव्यांग क्षेत्रात कार्यरत वैद्यकीय तज्ञ- ऑर्थोपेडिक तज्ञ, नेत्र तज्ञ इ.	सदस्य
९.	महाराष्ट्र पॅरा ऑलिम्पिक संघटनेचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
१०.	राज्यातील पॅरा ऑलिम्पिक विजेत्या खेळाडूंचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
११.	राज्यातील दिव्यांगांच्या कल्याणासाठी काम करणाऱ्या संस्थेचा एक प्रतिनिधी	सदस्य

(अ.क्र. ८ ते ११ या सदस्याची निवड अध्यक्षांकाडून करण्यात येईल)

२. अभ्यास गटाची कार्यक्षेत्र:-

- I. दिव्यांग खेळाडूंचा खेळातील सहभाग वाढविण्यासाठी उपाययोजन सूचविणे.
 - II. क्रीडा विभागाच्या अखत्यारितील तालुका क्रीडा संकुले, जिल्हा क्रीडा संकुले व विभागीय क्रीडा संकुला आणि राज्यस्तरीय क्रीडा संकुलांमध्ये दिव्यांग व्यक्तींच्या एस-१ ते एस-१३ या वर्गवारीनुसार खेळाडूंना क्रीडा अनुकूल मांडणी, क्रीडा सोयी- सुविधा वापर, दैनंदिन सराव, प्रशिक्षण, सहभाग, स्पर्धा संयोजन या मध्ये दिव्यांग खेळाडूंची समावेशकता वाढविण्यासाठी उपाययोजना सूचविणे.
 - III. क्रीडा संकुलातील उच्च दर्जाच्या विविध क्रीडा सुविधांचा दिव्यांग खेळाडूकरीता उपयोग/ वापर वाढविण्यासाठी उपलब्ध क्रीडा सुविधांमध्ये आवश्यक बदल /सुधारणा करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सहकार्याने क्रीडा संकुलांचे सर्वेक्षण करून शासनास शिफारशी करणे.
 - IV. राज्यतील क्रीडा संकुलांमध्ये दिव्यांग खेळाडूंना आवश्यक क्रीडा सोयी-सुविधा, प्रशिक्षण केंद्रे आणि विशेष उपकरणे उपलब्ध करून देण्याकरिता शासनास शिफारशी करणे.
 - V. उपरोक्त उपाययोजनांची अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने उपलब्ध क्रीडा सुविधांमध्ये बदल /सुधारणा करणे, विशेष उपकरणे उपलब्ध करणे व सर्व अनुषंगिक बाबींसाठी अपेक्षित खर्चाचे अदांजपत्रक सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सहाय्याने तयार करून शासनास सादर करणे.
३. सदर अभ्यास गटाने आपला अहवाल शासनास दि. ३०.१०.२०२५ पर्यंत शासनास सादर करावा. अहवाल शासनास सादर केल्यावर सदर अभ्यासगट आपोआप संपुष्टात येतील.

४. अभ्यासगटास आवश्यकतेनुसार या विषयातील अन्य तज्ञ यांना आमंत्रित करण्याची मुभा अध्यक्ष यांना राहिल.

५. सदर आदेश शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून लागू होतील.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०९०३१२०३०६५६२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुनिल पांढरे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

१. मा.राज्यपालाचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उपमुख्यमंत्री (नगर विकास व गृहनिर्माण) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा.मंत्री (क्रीडा व युवक कल्याण), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, (क्रीडा) मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहायक
७. प्रधान सचिव, (दिव्यांग कल्याण) मंत्रालय, मित्तल टॉवर, मुंबई, यांचे स्वीय सहायक
८. आयुक्त, क्रीडा व युवक संचालनालय, पुणे
९. सहसंचालक, क्रीडा व युवक कल्याण सेवा , पुणे
१०. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर
११. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र मुंबई/नागपूर
१२. सर्व विभागीय आयुक्त,
१३. सर्व जिल्हाधिकारी,
१४. सर्व विभागीय क्रीडा उपसंचालक/जिल्हा क्रीडा अधिकारी/तालुका क्रीडा अधिकारी.
१५. समिती सदस्य (क्रीडा संचालनालयाकडून)
१५. निवड नस्ती (क्रीयुसे-१).